

Co to są bartonelle?

- *Bartonella* spp. to małe, przenoszone przez stawonogi, wewnątrzkomórkowe bakterie Gram-ujemne
- Opisano ponad 22 ich gatunki, koty są głównym rezerwuarem trzech z nich: *B. henselae*, *B. clarridgeiae* i *B. koehlerae*.
- *B. henselae* powoduje u ludzi tzw. chorobę kociego pazura (zoonoza).
- Bartonelle występują na całym świecie, 8-53% kotów w Europie ma przeciwciała przeciw nim.

Zakażenie

- *B. henselae* przenosi się pomiędzy kotami głównie przez odchody pcheł.
- Zarazek ten bytuje w erytrocytach kotów i po spożyciu ich może przetrwać w pchlich odchodach do 9 dni.
- Zanieczyszczone odchodami pcheł pazury przenoszą zakażenie przy podrapaniu.

Objawy kliniczne u kotów

- Większość kotów zakażonych *B. henselae* nie wykazuje objawów chorobowych.
- Niektóre inne bartonelle sporadycznie występujące u kotów (np. *B. vinsonii* subsp. *berkhoffii*) mogą prowadzić do choroby.
- Bartonelloza przebiegać może z zapaleniem błony naczyniowej oka, wsierdzia i z wieloogniskową chorobą ośrodkowego układu nerwowego.

Objawy kliniczne u ludzi

- U zdrowych ludzi zakażenie nie zawsze prowadzi do choroby.
- Choroba kociego pazura zaczyna się grudką, po której zwykle następuje powiększenie okolicznego węzła chłonnego ustępujące samoistnie w ciągu tygodni lub miesięcy. Sporadycznie może powstać ropień i objawy ogólne.
- Przy immunosupresji bartonelle mogą doprowadzić do angiomatozy bakteryjnej, która nieleczona może być śmiertelna.

Rozpoznawanie

- Złotym standardem jest posiew i izolacja zarazka, ale wynik dodatni świadczy tylko o zakażeniu, a niekoniecznie że bakterie te odpowiadają za chorobę kota. Tak więc bartonellozę można rozpoznać tylko przez wykluczenie innych chorób i pozytywną reakcję na leczenie.
- Ponieważ bakteriemia jest okresowa, by ją potwierdzić potrzeba kilkakrotnych posiewów lub PCR-ów z więcej niż jednym rodzajem materiału (krew, węzeł chłonny, wymaz z jamy ustnej).
- Istnieją krzyżowe reakcje serologiczne pomiędzy różnymi bartonellami, które mogą wywoływać chorobę lub nie. Jednakże serologia (IFAT lub ELISA) może być przydatna ze względu na wysoką predykcję wyniku ujemnego.
- Należy badać laboratoryjnie pod kątem bartonelli koty należące do osób z immunosupresją, a także służące jako dawcy krwi.

Leczenie

- Antybiotykoterapia jest wskazana u zakażonych zdrowych kotów żyjących z osobami z immunosupresją oraz w rzadkich przypadkach choroby kota w wyniku tego zakażenia (np. zapalenie wsierdzia).
- Mało było badań nad leczeniem, ale wydaje się, że skuteczna może być doksycyklina lub amoksycylina z kwasem klawulanowym.
- Jednakże nie można zagwarantować wyeliminowania zakażenia, więc i leczenie zdrowych nosicieli także może nie zlikwidować zagrożenia zoonotycznego.

Zapobieganie

- Nie ma szczepionek przeciw bartonellozie.
- Jedynym środkiem zapobiegawczym jest ścisła profilaktyka inwazji pcheł i kleszczy.
- Właściciele z immunosupresją powinni raczej adoptować koty starsze niż rok, bez pcheł, w dobrym zdrowiu i unikać kotów ze skupisk (schroniska, domy z wieloma kotami).
- Należy unikać agresywnej zabawy z kotem i skracać mu pazury.
- Zranienia spowodowane przez kota należy szybko umyć wodą z mydłem i zasięgnąć porady lekarskiej